

REGLUGERÐ

um íbúakosningar sveitarfélaga

I. KAFLI

Almenn ákvæði.

1. gr.

Markmið og gildissvið

Markmið reglugerðar þessarar er að stuðla að öruggri framkvæmd íbúakosninga á vegum sveitarfélaga.

Reglugerð þessi mælir fyrir um þær lágmarkskröfur sem gerðar eru til framkvæmdar eftirfarandi íbúakosninga sem fram fara á vegum sveitarfélaga á grundvelli sveitarstjórnarlaga:

- Kosning í nefnd fyrir hluta sveitarfélags, sbr. 38. gr. sveitarstjórnarlaga.
- Atkvæðagreiðsla um einstök málefni sveitarfélags, sbr. 1. mgr. 107. gr. sveitarstjórnarlaga.
- Atkvæðagreiðsla um sameiningar sveitarfélaga, sbr. 3. mgr. 119. gr. sveitarstjórnarlaga.

Um framkvæmd íbúakosninga gilda sveitarstjórnarlög, reglugerð þessi og reglur sem sveitarfélög setja sér um íbúakosningar sbr. 2. gr. og kosningalög eftir því sem við á.

Fyrirmynd að lágmarksreglum sveitarfélags um íbúakosningar er í viðauka við reglugerð þessa.

Reglugerð þessi gildir ekki um atkvæðagreiðslu sem fram fer með rafrænum hætti, sbr. 134. gr. sveitarstjórnarlaga.

Leita skal til Landskjörstjórnar vegna atkvæðakassa og innsigla í tengslum við framkvæmd íbúakosningar en landskjörstjórn kemur að öðru leyti ekki að íbúakosningum sveitarfélaga.

Sveitarfélög skulu standa straum af kostnaði við íbúakosningar sem fram fara á vegum þeirra. Kostnaðar vegna sameiningakosningar skulu deilast á viðkomandi sveitarfélög í samræmi við íbúafjölda þeirra.

2. gr.

Reglur sveitarfélaga um íbúakosningar

Íbúakosning sem fram fer á vegum sveitarfélags skal fara fram á grundvelli reglna sem sveitarfélagið setur. Sveitarfélagi er heimilt að setja reglur sem gilda eingöngu um einstaka íbúakosningu. Í reglum sveitarfélags er heimilt að mæla fyrir um ítarlegri kröfur til framkvæmd kosningar en leiðir af reglugerð þessari en ekki er heimilt að gera vægari kröfur.

Sveitarfélög skulu setja sér sameiginlegar reglur um atkvæðagreiðslu sem fram fer vegna mögulegrar sameiningar þeirra á grundvelli 119. gr. sveitarstjórnarlaga. Heimilt er að ákveða að sameiningarkosning fari fram á grundvelli reglna sem eitt sveitarfélag hefur sett.

Reglur um íbúakosningar skulu birtar í Stjórnartíðindum eigi síðar en á sama tíma og íbúakosning er auglýst.

Reglur um íbúakosningar skulu tryggja að atkvæðagreiðsla sé leynileg og atkvæðisréttur sé jafn, sbr. 2. mgr. 133. gr. sveitarstjórnarlaga.

3. gr.

Kosningaréttur.

Rétt til þátttöku í íbúakosningu sveitarfélaga eiga þeir sem kosningarrétt eiga í sveitarfélagi við kosningar til sveitarstjórnar samkvæmt kosningalögum.

Sveitarstjórn er heimilt að miða kosningaaldur í íbúakosningu við 16 ár sbr. 4. mgr. 133. gr. sveitarstjórnarlaga. Miða skal við að kjósandi hafi náð þeim aldri sem kosningaréttur miðar við á lokadegi kosningar.

4. gr.

Kjörskrá

Þjóðskrá skal gera kjörskrá fyrir íbúakosningu sveitarfélaga og notast skal við prentaða kjörskrá.

Í reglum um íbúakosningar skal mæla fyrir um að enginn geti neytt kosningarréttar nema nafn hans sé á kjörskrá þegar kosning fer fram. Á kjörskrá hvers sveitarfélags við íbúakosningar eru þeir sem hafa kosningarrétt sbr. 3. gr. og skráðir voru með lögheimili í sveitarfélaginu samkvæmt íbúaskrá þjóðskrár klukkan 12 að hádegi, 38 dögum áður en atkvæðagreiðsla hefst.

Um auglýsingu kjörskrár vegna íbúakosninga sveitarfélaga gilda 1. og 2. mgr. 30. gr. kosningalaga. Um leiðréttingar á kjörskrá og kærur vegna leiðréttinga á kjörskrá gilda 32. gr. og 33. gr. kosningalaga. Ekki skal gera leiðréttingar á kjörskrá eftir að kosning er hafin.

5. gr.

Stjórnsýsla íbúakosninga

Í reglum um íbúakosningu skal mæla fyrir um að sveitarstjórn kjósi kjörstjórn sem ber ábyrgð á stjórnsýslu og framkvæmd íbúakosninga. Fjöldi fulltrúa skal vera oddatala en að öðru leyti ákveður sveitarstjórn fjölda þeirra. Heimilt er að fela yfirkjörstjórn, sem kosin er á grundvelli kosningalaga, hlutverk kjörstjórnar vegna íbúakosninga.

Vegna sameininga sveitarfélaga skuli viðkomandi sveitarstjórnir, kjósa fulltrúa í sameiginlega kjörstjórn, eftir nánari samkomulagi þeirra. Miða skal við að hvert sveitarfélag hafi a.m.k. einn fulltrúa í kjörstjórn og að fjöldi nefndarmanna sé oddatala. Hlutverk kjörstjórnar er m.a.:

- a. Birta auglýsingar um undirbúning, framkvæmd og tímasetningu kosninga.
- b. Útbúa kjörgögn, þ.m.t. eyðublöð vegna aðstoðarmanns kjósenda sbr. 11 gr. og kjörgögn vegna póstkosningu sbr. 10. gr.
- c. Veita almenningi, frambjóðendum, fjölmiðlum og öðrum sem annast framkvæmd kosninga upplýsingar, fræðslu og leiðbeiningar.
- d. Hafa samvinnu og samráð við viðeigandi aðila, félagasamtök og stofnanir við undirbúning og framkvæmd kosninga og birta niðurstöður kosninga opinberlega.

Í reglum um íbúakosningu skal mæla fyrir um að kjörstjórn skuli að afloknum kosningum, skila skýrslu til sveitarstjórnar um framkvæmd kosningar þar sem m.a. er fjallað um fjölda kjörstaða og opnunartíma þeirra, fjölda ónotaðra kjörseðla í vörslum kjörstjórnar og tilhögun vörslu, ágreiningsatkvæði, atkvæði sem send hafa verið í pósti og atkvæði sem hafa borist með pósti sbr. 10. gr., atkvæði sem ónýttast, atkvæði sem berast eftir að kosningu er lokið, kjörsókn í sveitarfélagi, aðstoðarmenn kjósenda og ákvarðanir tengdar þeim, lok atkvæðagreiðslu og upphaf talningar, móttöku atkvæðakassa frá kjörstöðum, ákvarðanir um gildi atkvæða, niðurstöðu talningar, lok talningar og frágang og vörslu kjörgagna, eyðingu kjörgagna og aðrar ákvarðanir, afgangur eða upplýsingar sem varða undirbúning og framkvæmd kosninga sem kjörstjórn telur rétt að upplýsa sveitarstjórn um.

Um hæfi kjörstjórnar gildir 20. gr. sveitarstjórnarlaga.

II. KAFLI

Framkvæmd íbúakosninga

6. gr.

Kjörgögn:

Eftirfarandi atriði skulu eiga við um kjörgögn í reglum um íbúakosningar:

- a. Kjörseðlar við íbúakosningar skulu vera úr haldgóðum pappír sem prent eða skrift sést ekki í gegnum. Við íbúakosningar sem eru bindandi skal kjörseðill við atkvæðagreiðslu vera a.m.k. 160 g/m² að þyngd, og þá skal brjóta saman í prentsmiðju með þeim hætti að óprentaða hliðin snúi

út. Við bindandi kosningar skal jafnframt miða fjölda prentaðra kjörseðla að lágmarki við áætlaða fjölda kjósenda á kjörskrá að viðbættu 1%.

b. Við póstkosningu eru kjörgögn atkvæðaseðill, umslag fyrir atkvæðaseðil, fylgibréf og sendiumslag. Þegar atkvæðaseðill er sendur kjósenda skal nota sama atkvæðaseðil og notaður er við kosninguna. Þegar notast er við atkvæðaseðil sem prentaður er út af vefsíðunni island.is er ekki þörf á að gera sérstakar kröfur um tegund pappírs. Ef kjörgögn eru sótt rafrænt, þarf kjósandi að leggja til tvö umslag, annað fyrir atkvæðaseðil og hitt fyrir sendiumslag.

c. Notast skal við atkvæðakassa úr haldgóðum krossvið, eða sambærilegu efni, með loki á hjörum af hæfilegri stærð og þannig búinn að unnt sé að læsa honum. Lok skal vera úr sama efni, með nægjanlega langri rifu þannig að unnt sé að koma atkvæðaseðli þar ofan í. Rifa skal formuð með þeim hætti að ekki sé unnt að ná seðli upp úr kassanum. Tryggja skal að ekki sé unnt að koma pappír á milli loks og kassa á atkvæðakössum. Í upphafi atkvæðagreiðslu skal ganga úr skugga um að atkvæðakassi sé tómur og skal hann síðan innsigldur síðan með innsigli sem landskjörstjórn lætur í té. Innsigla skal rauf atkvæðakassa þegar hann er fullur eða atkvæðagreiðslu er lokið nema talið sé í sama rými að afloknum kosningum.

d. Kjörstjórn og fulltrúar hennar skulu varðveita ónotaða kjörseðla með tryggilegum hætti, svo sem í innsigliðu íláti eða fyrir luktum dyrum sem jafnframt skulu innsiglaðar. Við íbúakosningar sem eru ekki bindandi er heimilt að mæla fyrir um ekki sé þörf á innsigla ílát eða luktar dyr þar sem ónotaðir kjörseðlar eru varðveitt.

e. Þegar atkvæðagreiðslu er lokið skal halda utan um ónotaða kjörseðla og kjörseðla sem hafa ónýt í innsigliðu íláti. Við íbúakosningar sem er ekki bindandi er heimilt að mæla fyrir um að ekki sé þörf á að ílátið sé innsiglað.

f. Eftir talningu atkvæða skulu kjörseðlar varðveittir með tryggum hætti þangað til kærufrestur er liðinn. Eigi síðar en ári eftir að atkvæðagreiðslu er lokið skal kjörstjórn eyða notuðum og ónotuðum atkvæðaseðlum enda sé þá ágreiningsmálum um gildi og framkvæmd kosninga lokið.

g. Að öðru leyti skal sveitarstjórn mæla fyrir um frekari reglur um kjörgögn og frágang þeirra sem hafa þann tilgang að tryggja öryggi og kosningaleynd.

7. gr.

Tímabil atkvæðagreiðsla

Í reglum um íbúakosningar skal mæla fyrir um að atkvæðagreiðsla fari fram á tilteknu tímabili sem minnst skal vara í tvær vikur og hámarki fjórar vikur. Ekki er heimilt að hefja atkvæðagreiðslu fyrir en 36 dögum eftir að til hennar er boðað.

Tíu dögum áður en til atkvæðagreiðslunnar er boðað skal tilkynna á vefsíðu sveitarfélags að fyrirhuguð sé íbúakosning sveitarfélagsins. Í tilkynningunni skal jafnframt fjalla um þær reglur sem fram koma í 3. mgr. 4. gr. og 29. gr. kosningalaga um kjörskrá. Á sama tíma skal upplýsa Þjóðskrá Íslands um boðaða atkvæðagreiðslu og á hvaða tímabili hún fer fram.

8. gr.

Kjörstaðir

Eftirfarandi atriði skulu eiga við um kjörstaði í reglum um íbúakosningar:

a. Í reglum um íbúakosningar skal koma fram fjöldi kjörstaði og opnunartíma þeirra. Kjörstað má skipta upp í kjördeildir kjósi sveitarfélag svo. Heimilt er að ákveða að sveitarstjórn, byggðaráð eða kjörstjórn ákveði kjörstaði, opnunartíma og kjördeildir fyrir hverja íbúakosningu. Reglulegur opnunartími skal vera á a.m.k. einum kjörstað innan sveitarfélagsins á því tímabili sem

atkvæðagreiðsla á sér stað, t.d. á skrifstofu sveitarfélagsins. Leitast skal við að fjöldi kjörstaða og opnunartími þeirra sé í samræmi við fjölda íbúa og vegalengda innan sveitarfélagsins.

b. Ef kjörstað er skipt upp í kjördeildir er kjósanda einungis heimilt að greiða atkvæði í sinni kjördeild. Á sama kjörstað mega vera fleiri en ein kjördeild og kjördeildir skal að jafnaði tölusetja til að aðgreina.

c. Heimilt er að opna kjörstað sem er með tímabundnum opnunartíma fyrir tiltekna kjördeild. Atkvæðagreiðsla í viðkomandi kjördeild skal þá einnig fara fram á þeim kjörstað sem er með reglulegum opnunartíma, nema á því tímabili sem atkvæðagreiðsla fer fram á þeim kjörstað sem er með tímabundinn opnunartíma. Ekki er heimilt að láta atkvæðagreiðsla fara fram í sömu kjördeild á tveimur kjörstöðum eða fleiri á sama tíma.

d. Í auglýsingu sveitarfélags um íbúakosningar skal koma fram á hvaða tíma atkvæðagreiðsla fer fram, fjöldi kjörstaða og fjöldi kjördeilda eftir atvikum og aðrar nauðsynlegar leiðbeiningar varðandi atkvæðagreiðsluna.

e. Kjörstjórn eða fulltrúi kjörstjórnar skal gæta þess að ekki fari fram kosningaáróður eða kosningaspjöll né önnur starfsemi sem truflar eða hindrar framkvæmd íbúakosninga á og við kjörstað. Á hverjum kjörstað skal vera aðstaða þar sem hægt er að greiða atkvæði án þess að aðrir geti séð hvernig kjósandi greiðir atkvæði.

f. Leitast skal við að atkvæðagreiðsla fari fram innan sveitarfélags þar sem kjósendur eiga erfitt um vik að mæta á kjörstað, svo sem fyrir kjósendur sem eru með lögheimili á heilbrigðisstofnunum, stofnunum fyrir fatlað fólk og fangelsum.

g. Atkvæðagreiðsla skv. f-lið fer fram með þeim hætti að ákveða skal sérstaka kjördeild fyrir staði þar sem kjósendur eiga erfitt um vik að mæta á kjörstaði. Atkvæðagreiðsla fyrir viðkomandi kjördeild skal einnig fara fram á þeim kjörstað sem er með reglulegan opnunartíma, nema á því tímabili sem atkvæðagreiðsla fer fram á viðkomandi stofnun. Kjörstjórn auglýsir atkvæðagreiðslu skv. f-lið með a.m.k. 5 daga fyrirvara á vefsíðu sveitarfélagsins og á viðkomandi stofnunum.

9. gr.

Framkvæmd atkvæðagreiðslu

Eftirfarandi atriði skulu eiga við um framkvæmd atkvæðagreiðslu í reglum um íbúakosningar:

a. Kjósandi skal gera þeim sem sinnir atkvæðagreiðslunni grein fyrir sér, svo sem með því að framvísa persónuskilríkjum með nafni, kennitölu og mynd eða á annan fullnægjandi hátt að mati fulltrúa kjörstjórnar.

b. Merkja skal við nafn kjósanda í kjörskrá áður en hann neytir kosningarréttar síns. Eigi kjósandi rétt á að greiða atkvæði samkvæmt kjörskránni skal fulltrúi kjörstjórnar afhenda kjósanda kjörseðil. Þegar kjósandi hefur tekið við kjörseðlinum fer hann með hann þar sem hægt er að greiða atkvæði án þess að aðrir geti séð hvernig kjósandi greiðir atkvæði.

c. Kjósandi markar með skriffæri eða stimpil sem kjörstjórn leggur til X í ferning fyrir framan við þann svarkost á kjörseðlinum sem hann greiðir atkvæði sitt, brýtur atkvæðið saman og leggur atkvæðið í kjörkassa í viðurvist kjörstjórnar eða fulltrúa á vegum hennar.

d. Í reglum um íbúakosningar skal mæla fyrir um hvernig greiða skal atkvæði við kosningar í nefnd fyrir hluta sveitarfélags.

10. gr.
Póstkosning

Sé íbúakosning bindandi skal mæla fyrir í reglum um íbúakosningar að kjósandi sem hefur ekki tök á að greiða atkvæði á kjörstað geti greitt atkvæði með pósti. Heimilt er að ákveða að póstkosning fari fram með annarri hvorri, eða með báðum, eftirfarandi leiðum:

A. Eftir að kosning er hafin getur kjósandi óskað eftir því við kjörstjórn að fá atkvæði sent til sín á það heimilisfang sem hann gefur upp. Atkvæðaseðill, ásamt sendiumslagi, kjörseðilsumslagi og fylgibréfi, skal þá sent til kjósanda á umbeðið heimilisfang. Kjósandi merkir við atkvæðið og leggur það í kjörseðilsumslagið í viðurvist tveggja lögráða votta eða lögbókanda. Kjósandi fyllir út fylgibréfið og vottar eða lögbókandi undirrita það. Fylgibréf og atkvæðabréf er síðan lagt í sendibréfið.

B. Kjósandi nálgast atkvæðaseðil og fylgibréf á vefsíðunni island.is eða á vefgátt sveitarfélagsins, með því að skrá sig inn með rafrænum skilríkum eftir að kosning er hafin. Atkvæðaseðill og fylgibréf eru prentuð út og kjósandi merkir við atkvæðið og leggur það í umslag sem kjósandi útvegar sjálfur. Umslagið og fylgibréf er lagt í annað umslag sem kjósandi útvegar einnig sjálfur.

Ef kjósandi þarfnast aðstoðar, skal fylgja þeim reglum sem fram koma í b-d lið 11. gr. reglugerðarinnar. Í kosningu fyrir nefnd um hluta sveitarfélags má aðstoðarmaður ekki vera frambjóðandi eða maki, barn, systkini eða foreldri slíks frambjóðanda.

Kjósandi annast sendingu atkvæðis til kjörstjórnar og ber sjálfur kostnað af sendingu bréfsins. Þegar atkvæði berst kjörstjórn, skal merkja við að kjósandi hafi kosið og leggja kjörseðilsumslagið ópopnað í atkvæðakassa.

Heimilt er að takmarka póstkosningu við eftirfarandi aðila sem hafa kosningarétt við íbúakosningu:

- a. Námsmenn sem hafa kosningarétt á grundvelli 2. mgr. 4. gr. kosningalaga, nr. 112/2021.
- b. Kjósendur sem hafa lögheimili á Íslandi en hafa aðsetur erlendis eða hafa aðsetur annar staðar á lögheimili sínu vegna náms eða veikinda, sbr. 8. – 11. gr. laga um lögheimili og aðsetur nr. 80/2018.
- c. Ef kjósandi getur ekki sótt kjörstað vegna sjúkdóms, fötlunar eða barnsburðar.
- d. Aðilar sem sæta gæsluvist eða afplána fangelsi.

Ef póstkosning er takmörkuð við þá aðila sem getið er um í a – d lið 4. mgr., skal kjósandi lýsa því yfir í fylgibréfi að hann falli undir viðkomandi undanþágu til að kjósa í póstkosningu sem vottar eða lögbókandi skulu jafnframt staðfesta. Að öðru leyti skal ekki leita eftir frekari sönnun á því að kjósandi falli undir viðkomandi undanþágu.

Á fylgibréfi vegna póstkosningu skal eftirfarandi koma fram:

1. Stutt og skýr leiðbeining um atkvæðagreiðsluna.
2. Yfirlýsing kjósanda um að hann hafi án aðstoðar og án þess að nokkur annar hafi séð, ritað atkvæði á kjörseðil, sett atkvæði í umslag og límt umslag aftur.
3. Reitur fyrir undirritun kjósanda, stað og dagsetningu.

4. Yfirlýsing aðstoðarmanns um að aðstoð hafi verið veitt og fylgt hafi verið þeim reglum sem fram koma í b-d lið 11. gr. reglugerðarinnar.

5. Yfirlýsing tveggja votta sem votta auðkenni kjósendans, og aðstoðarmanns eftir atvikum, að kosningin hafi verið leynileg og að kjósendinn, eða aðstoðarmaður eftir atvikum, hafi að kosningaathöfn lokinni lagt kjörseðilinn í kjörseðilsumslagið. Vottar skulu vera lögráða og geta kenntölu sinnar á yfirlýsingunni. Ef vottar eru erlendir skulu þeir geta um fæðingardag sinn og heimilisfang. Í kosningu fyrir nefnd um hluta sveitarfélags má vottur ekki vera frambjóðandi eða maki, barn, systkini eða foreldri slíks frambjóðanda.

6. Ef við á skal vera yfirlýsing kjósenda og votta eða lögbókanda, að kjósandi falli undir viðeigandi undanþágu sbr. 4. mgr. til að geta kosið í póstkosningu.

11. gr.

Aðstoðarmenn kjósenda

Eftirfarandi atriði skulu eiga við um aðstoðarmenn kjósenda í íbúakosningum sveitarfélaga:

a. Kjósandi á rétt á aðstoð við atkvæðagreiðslu og getur aðstoð verið veitt af aðstoðarmanni sem fylgir kjósenda á kjörstað eða fulltrúa kjörstjórnar.

b. Aðstoð skal aðeins veitt ef kjósandi getur sjálfur skýrt þeim er aðstoðina veitir frá því hvernig hann vill greiða atkvæði. Aðstoðarmanni kjósenda eða fulltrúa kjörstjórnar sem aðstoðina veitir er skylt að fara að fyrirmælum kjósenda og eru þeir bundnir þagnarskyldu.

c. Kjósandi skal aldrei þurfa að upplýsa eða greina frá því hvers vegna hann óskar aðstoðar og er kjörstjórn, eða fulltrúa kjörstjórnar eða öðrum þeim sem starfa við framkvæmd kosninga óheimilt að biðja kjósenda að skýra frá því hvers vegna hann óskar slíkrar aðstoðar.

d. Sá sem veitir aðstoð við atkvæðagreiðslu skal veita hana í samræmi við þarfir og aðstæður kjósendans. Kjósenda skal sýnd sú nærgætni, lipurð og virðing sem þarfir og aðstæður hans kalla á hverju sinni.

e. Við framkvæmd aðstoðar skal kjörstjórn eða fulltrúi kjörstjórnar tryggja að kosningin sé leynileg svo sem með því að loka kjörfundarstofu meðan á atkvæðagreiðslu með aðstoð stendur.

f. Sé aðstoð veitt skal það skráð í skýrslu kjörstjórnar, þ.m.t. hver veitti aðstoðina.

g. Aðstoðarmaður kjósenda skal gera kjörstjórn eða fulltrúa kjörstjórnar grein fyrir sér, svo sem með því að framvísa persónuskilríkjum með nafni, kenntölu og mynd, eða gera grein fyrir sér á annan fullnægjandi hátt. Aðstoðarmaður kjósenda skal vera að minnsta kosti 18 ára gamall. Í kosningu fyrir nefnd um hluta sveitarfélags má aðstoðarmaður ekki vera frambjóðandi eða maki, barn systkini eða foreldri slíks frambjóðanda.

h. Aðstoðarmaður kjósenda skal undirrita staðfestingu á sérstöku eyðublaði sem sveitarfélag skal útbúa og geymir nafn og kenntölu kjósenda, aðstoðarmanns kjósenda og dagsetningu þegar aðstoð er veitt. Á eyðublaðinu skal aðstoðarmaður staðfesta hæfi sitt skv. g-lið ef við á og veita skal leiðbeiningar sbr. b-d lið. Fulltrúi kjörstjórnar skal jafnframt undirrita staðfestingu aðstoðarmanns.

i. Ef aðstoðarmaður kjósenda uppfyllir ekki skilyrði skv. g-lið skal synja því að viðkomandi aðstoðarmaður veiti kjósenda aðstoð. Skal það skráð í skýrslu kjörstjórnar. Ákvörðun fulltrúa kjörstjórnar um synjun skal borin upp við kjörstjórn ef þess er óskað. Ákvörðun kjörstjórnar er endanleg.

j. Kjörstjórn skal halda skrá um aðstoðarmenn kjósenda og óheimilt er að gerast aðstoðarmaður fleiri en þriggja kjósenda við sömu kosningu.

12. gr.

Talning atkvæða

Eftirfarandi atriði skulu eiga við vegna talningu atkvæða í íbúakosningum sveitarfélaga:

a. Talning atkvæða skal fara fram fyrir opnum dyrum svo að almenningi gefist kostur á að vera viðstaddur eftir því sem húsrúm leyfir. Viðstöddum ber að hlíta fyrir mælum kjörstjórnar og starfsfólks hennar á talningarstað. Heimilt er að vísa hverjum þeim af talningarstað sem veldur röskun eða truflun á flokkun eða talningu atkvæða.

b. Kjörstjórn skal auglýsa a.m.k. sjö dögum fyrir lok atkvæðagreiðslu hvar og hvenær talning atkvæða fer fram. Heimilt er að auglýsa talningu eingöngu á vef sveitarfélags. Velja skal hentugt húsnæði fyrir talningu atkvæða þar sem er gott aðgengi.

c. Kjörstjórn tilnefni talningarstjóra sem skal hafa yfirlit með talningaferlinu. Atkvæði úr hverjum atkvæðakassa skulu talin og fjöldi þeirra stemmdur af við fjölda kjósenda sem greitt hafa atkvæði. Einnig skal fjöldi atkvæða úr hverjum atkvæðakassa stemmdur af við fjölda afhentra atkvæðaseðla, ónotaðra atkvæðaseðla sem skilað er og þeirra atkvæðaseðla sem hafa ónýst. Geta skal um afstemmingu atkvæðakassa í skýrslu kjörstjórnar. Komi fram misræmi í fjölda atkvæða í kassa við kosningakerfi Þjóðskrár skulu atkvæði endurtalin. Ef a.m.k. tvær sjálfstæðar viðbótartalningar staðfesta fjölda atkvæða í atkvæðakassa er kjörstjórn heimilt að setja atkvæði í talningu. Leita skal skýringa á misræmi og skrá það í skýrslu kjörstjórnar ef talin er þörf á.

d. Flokka skal atkvæðaseðla eftir svarkostum. Halda skal auðum atkvæðum, ógildum atkvæðum og vafaatkvæðum aðgreindum. Atkvæði skulu að minnsta kosti flokkuð í tveimur umferðum. Tryggja skal að starfsfólk sem flokkar atkvæði í fyrri umferð komi ekki að flokkun sömu atkvæða í síðari umferð. Að lokinni flokkun atkvæða skal talningarstjóri og þeir sem aðstoða hann flytja flokkuð atkvæði eftir merkingu svarkosta á fráleggsborð.

e. Þegar talning hefst hverju sinni skulu atkvæðaseðlar taldir í hæfilega bunka og settir í teygju með miða þar sem fjöldi atkvæða er tilgreindur. Atkvæðaseðlar sem ekki ná viðmiði heils bunka skulu settir í teygju og merktir með miða þar sem fjöldi atkvæða er tilgreindur. Atkvæðaseðlar skulu því sem næst endurtaldir af öðrum fulltrúa. Báðir talningarmenn skulu árita miða sem settir eru á bunkann með upphafsstöfum sínum þannig að ljóst sé að bunkinn hafi verið talinn tvívegis af sitthvorum talningarmanni. Miðar skulu merktir í áframhaldandi töluröð og skráðir undir því númeri í skrá kjörstjórnar þannig að hægt sé að rekja hvern bunka fyrir sig. Að lokinni talningu skal bunkum með atkvæðaseðlum komið fyrir á borði fyrir talin atkvæði þar sem þeir eru skráðir og fjöldi þeirra lagðir saman. Fjöldi talinna atkvæða skal stemmdur við fjölda atkvæða sem komu til talningar hverju sinni.

c. Þegar talningu er lokið kynnir kjörstjórn niðurstöðu talningar. Skal þess gætt að samtölu atkvæða beri saman við tölu þeirra sem atkvæði hafa greitt og að allt komi heim við samtölu afgangssæðla.

d. Ef ágreiningur verður innan kjörstjórnar um hvort atkvæði telst gilt skal mæla fyrir um hver tekur ákvörðun um gildi atkvæðisins.

e. Kjörstjórn er heimilt að taka ákvörðun um að endurtelja atkvæði eftir að hafa kynnt niðurstöðu talningar. Kjörstjórn tilkynnir ákvörðun sína um endurtalningu opinberlega, svo sem á vefsíðu sveitarfélagsins, og upplýsir hvar og hvenær endurtalning muni eiga sér stað. Endurtalning skal

fara fram fyrir opnum dyrum og í fyrsta lagi 6 tímum eftir að kjörstjórn tilkynnir um endurtalningu.

g. Mæla skal fyrir um í reglum um íbúakosningar hvaða reglur gilda um gölluð atkvæði. Í póstkosningu telst atkvæði ógilt ef það er ekki í sérstöku atkvæðisumslagi eða ef fylgibréfið er ekki rétt undirritað.

f. Ef íbúakosning er ekki bindandi er sveitarfélagi heimilt að setja sér aðrar reglur um talningu atkvæða en fram koma í þessari grein.

13. gr.

Atkvæðagreiðsla um einstök málefni

Sveitarstjórn ber ábyrgð á orðalagi og framsetningu þeirra spurninga sem lagðar eru fyrir íbúa í atkvæðagreiðslu um einstök málefni sveitarfélags, sbr. 107. gr. sveitarstjórnarlaga. Mælt skal fyrir um í reglum um íbúakosningu að á kjörseðli skuli koma skýrt fram spurning um hvort kjósandi samþykki þá tillögu sem borin er upp og gefnir tveir möguleikir á svari, „Já“ eða „Nei“. Sveitarstjórn getur ákveðið að spurningar og svarkostir á kjörseðli í atkvæðagreiðslu séu fleiri eða orðaðir með öðrum hætti.

Heimilt er að ákveða að íbúakosning um einstök málefni sveitarfélags, fari fram eingöngu í hluta sveitarfélags. Slík atkvæðagreiðsla er háð því að Þjóðskrá Íslands geti gefið út kjörskrá fyrir þann hluta sveitarfélagsins sem um ræðir og einungis þeir sem eru á kjörskrá hafa kosningarrétt. Í auglýsingu sveitarfélagsins um atkvæðagreiðslu fyrir hluta sveitarfélags skal sá hluti sveitarfélags sem atkvæðagreiðslan nær til, vera afmarkaður með eins skýrum hætti og mögulegt er, til að mynda með tilvísun í póstnúmer eða á annan sambærilegan hátt.

Ef íbúakosning um einstök málefni er ekki bindandi er heimilt að ákveða að ekki fari fram póstkosning sbr. 10. gr. reglugerðarinnar. Skal þá atkvæðagreiðsla vara í minnst þrjár vikur.

14. gr.

Kosning í nefnd fyrir hluta sveitarfélags:

Sveitarstjórn ákveður hvernig kosið skal í nefnd fyrir hluta sveitarfélags. Heimilt er að ákveða að fram fari hlutfallskosning, óbundin kosningin, persónukjör eða hver sú tegund af kosningu sem sveitarstjórn telur heppilegasta.

Kjörgengi í nefnd fyrir hluta sveitarfélags er hver sá sem hefur kosningarrétt í sveitarfélagi. Heimilt er mæla frekar fyrir um kjörgengi nefndarmanna.

Mæla skal fyrir um að þeir sem eru í framboði í nefnd fyrir hluta sveitarfélags eigi rétt á að skipa sér umboðsmann. Fjallað skal um réttindi og skyldur umboðsmanna og heimild þeirra til að hafa eftirlit með kosningunni.

15. gr.

Atkvæðagreiðsla vegna sameiningar sveitarfélaga

Um atkvæðagreiðslu vegna sameiningar sveitarfélaga skal eftirfarandi eiga við:

a. Samstarfsnefndin eða viðkomandi sveitarstjórnir skulu kynna íbúum sveitarfélaganna þá tillögu sem greiða skal atkvæði um og helstu forsendur hennar með a.m.k. 36 daga fyrirvara, svo sem með kynningarfundum og/eða dreifibréfum. Tillagan skal innan sama frests auglýst opinberlega í Lögbirtingablaði og í fjölmiðlum.

b. Sveitarstjórn lætur gera atkvæðaseðil til afnota við atkvæðagreiðsluna. Form atkvæðaseðils skal staðfest af ráðuneyti sveitarstjórnarmála.

c. Ekki er heimilt að hefja talningu atkvæða fyrr en öllum kjörstöðum hefur verið lokað í þeim sveitarfélögum sem taka þátt í atkvæðagreiðslu um sameiningartillögu.

III.
Kosningu frestað og kærur

16. gr.

Kosningum frestað og uppkosning

Í reglum um íbúakosningar skal mæla fyrir um hvenær uppkosning fer fram ef kosning ferst fyrir af óviðráðanlegum orsökum, t.d. vegna bilunar í hugbúnaðarkerfi Þjóðskrá Íslands eða kosning hefur verið úrskurðuð ógild. Skal kosning þá fara fram með sömu kjörskrá.

17. gr.

Gallar

Gallar á kosningu leiða ekki til ógildingar kosninga, nema líklegt sé að þeir hafi haft áhrif á úrslit kosninganna.

Ef misræmi er á milli reglugerðar þessarar og reglum sveitarfélags eða sveitarfélaga um íbúakosningu gildir reglugerð þessi.

18. gr.

Kærur vegna íbúakosninga

Kærur um ólögmati íbúakosninga skulu sendar úrskurðarnefnd kosningamála til úrlausnar innan sjö daga frá því að lýst var úrslitum kosninga. Úrskurðarnefnd kosningamála skal úrskurða innan fjögurra vikna frá því að kæra berst, nema mál sé mjög umfangsmikið og skal þá úrskurða innan sex vikna, sbr. 5. mgr. 133. gr. sveitarstjórnarlaga.

19. gr.

Gildistaka

Reglugerð þessi, sem sett er á grundvelli 4. mgr. 133. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011 með síðari breytingum, og öðlast þegar gildi.